

Vuoden 2024 vaalien vaaliviranomaiset

KH 06.11.2023 § 186
190/00.00.00.01/2023

Valmistelija

Talous- ja hallintojohtaja Vesa Ellonen p. 040 626 7070

Vaaliviranomaisia koskevat kelpoisuus- ja esteellisyysäännöt vuoden 2024 vaaleissa ovat tiivistetysti seuraavat:

Kunnan keskusvaalilautakunta

Presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa keskusvaalilautakuntana toimii vuoden 2021 kuntavaaleissa valitun valtuuston asettama keskusvaalilautakunta.

Kelpoisuus:

Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.

Esteellisyys:

Jäsenten ja varajäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27 §:ssä säädetään. Koska keskusvaalilautakunta ei vuoden 2024 vaaleissa huolehdi ehdokasasettelusta eikä äänenlaskennasta, esteellisyytilanteet lienevät käytännössä harvinaisia.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus:

Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys:

Hallintolain esteellisyyssääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Muuta: Kunta voi harkintansa mukaan asettaa vaalilautakunnat erikseen presidentinvaalia ja erikseen europarlamenttivaaleja varten tai asettaa samat vaalilautakunnat molempiin vaaleihin. Presidentinvaaliin asetetut vaalilautakunnat toimivat sekä ensimmäisessä vaalissa että mahdollisessa toisessa vaalissa.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus:

Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys:

Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Muuta:

Kunta voi harkintansa mukaan asettaa vaalitoimikunnat erikseen presidentinvaalia ja erikseen europarlamenttivaaleja varten tai asettaa samat vaalitoimikunnat molempiin vaaleihin. Presidentinvaaliin asetettujen vaalitoimikunnat toimivat sekä ensimmäisessä vaalissa että mahdollisessa toisessa vaalissa.

Yleisen ennakoäänestyspaikan ja kotiaänestyksen vaalitoimitsija

Kelpoisuus:

Vaalitoimitsijana ei voi olla vajaavaltainen (alle 18-vuotias tai vajaavaltaiseksi julistettu) eikä myöskään vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Esteellisyys:

Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimitsijan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että vaalitoimitsijaksi määrätty voi toimia kaikissa vaalitoimitsijan tehtävissä.

Muuta:

Kunta voi harkintansa mukaan asettaa vaalitoimitsijat erikseen presidentinvaalia ja erikseen europarlamenttivaaleja varten tai asettaa samat vaalitoimitsijat molempiin vaaleihin. Presidentinvaaliin asetettujen vaalitoimitsijoiden on lähtökohtaisesti hyvä toimia sekä ensimmäisessä vaalissa että mahdollisessa toisessa vaalissa.

Vaaliavustaja vaalipäivän äänestyspaikalla

Kelpoisuus:

Vaaliavustajana ei voi olla vajaavaltainen (alle 18-vuotias tai vajaavaltaiseksi julistettu) eikä myöskään ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Esteellisyys:

Vaaliavustajalla on vain yksi tehtävä eli äänestäjän avustaminen. Kelpoisuussääntelyllä on riittävästi varmistettu se, että hän tässä tehtävässään voi avustaa jokaista avustamista tarvitsevaa äänestäjää.

Muuta vaaliviranomaisten valinnassa huomioitavaa

Kunnan on syytä ylläpitää vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenen sekä vaalitoimitsijan tehtävän houkuttelevuutta esimerkiksi varmistamalla, että tehtävästä maksettava palkkio vastaa tehtävän vaativuutta. Kaikilla vaalivirkailijoiksi määrättyillä ja erityisesti vaalilautakunnan ja

vaalitoimikunnan puheenjohtajaksi nimettävillä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Jaakko Kuronen
Päätösehdotus	<p>Kunnanhallitus valitsee vuoden 2024 kaikkia vaaleja varten samat viisi (5) jäsentä ja seitsemän (7) varajäsentä vaalilautakuntaan sekä kolme (3) jäsentä ja kolme (3) varajäsentä vaalitoimikuntaan. Varajäsenet asetetaan siihen järjestykseen, jossa he tulevat varsinaisten jäsenten sijaan.</p> <p>Kunnanhallitus nimeää vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat.</p>
Päätös	<p>Kunnanhallitus valitsi vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan seuraavat henkilöt:</p> <p>Vaalilautakunta: Sari Juutilainen pj Juha Intke vpj Jukka Juutilainen Mari Huupponen Outi Honkapuro</p> <p>Varajäsenet: 1. Hannu Lahtinen 2. Pekka Holopainen 3. Eila Holopainen 4. Jani Kautto 5. Eveliina Kautto 6. Pekka Keränen 7. Jouko Metsälä</p> <p>Vaalitoimikunta: Jorma Koppanen pj Jari Toroi vpj Pekka Holopainen</p> <p>Varajäsenet: 1. Eveliina Kautto 2. Pekka Keränen 3. Toivo Pelkonen</p> <hr/>